

VERTEC.

Izhaja
1. dné v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
šent-
peter-
skem
pred-
mestju
hš. št. 15
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 3.

V Ljubljani 1. marca 1874.

Leto IV.

V posnemo.

Glej mrávljice drobne
Na delo gredó,
Da živež za zimo
Si vkup nanesó.

Čebelice nežne
Nevtrudno verše,
Sterdí si za zimo
Nabirat hité.

Posnemaj jih, deček,
In uči se rad;
Boď priden in márljiv
Doklér si še mlad.

P. Gros.

Milost božja.

(Iz hervasčine prosto preložil Iv. T.)

Ljudska šola v Orlovci je bila po vsej okolici verlo sloveča. Vse je bilo Orlovčanom zavidljivo o njej. A to je bilo naravno, kajti takovšne šolske mladine, kakoršna je bila Orlovška, nij bilo nikjer tam blizu najti. Otroci so bili zdravi, čversti, prijazni in odkritoserčni, ter so se takój umlilili vsacemu, ki ga je pot nanesel skozi Orlovec. Lepo in prijazno so pozdravljali tujce na cesti, vsak pobožno govoreč: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — Iz šole gredé se nijso prepirali, podili, ali celó tergali, kakor je to drugod gerda otročja navada, nego vèdli so se vselej tako, kakor bi bili učitelju pred očmi. V šoli so se pridno učili, a v cerkvi so peli prelepe svete pesni s tako pobožnostjo, da jih je bilo

veselje gledati in poslušati. Pod svojo šolsko zastavo (banderom), katero jim je podarila zala hčerka imovitega graščaka v Orlovci, šli so ponosno vselej, kedar koli se je godovála kaka javna cerkvena svečanost, in nijsi se mogel dosti načuditi onej raskej milini, kedar si poslušal presladke glasove njihovega miloglasnega petja. Tako je ta nežna mladina budila stare duše k pobožnosti, kar se denes jako pogreša.

S tega vzroka nij bilo v vsej orlovškej župovíni (fari) nobenega človeka, ki bi bil s hudobnim očesom gledal na orlovško ljudsko šolo. Vse jo je ljubilo in nikomur nij niti na kraj pameti prišlo, da bi se mu bila šola zdela kako strašilo. A ker taki koristni zavodi, kakor so ljudske šole, ne rastó sami iz zemlje, treba opómneti tudi onih, ki so ga povzdignili, in so neprestano skerbeli, da nežnej mladini zasadé v mlada serca zdrava zernca vseh lepih nauk in čednostij. Ti neutrudni vertniki so bili: domači gospod župnik in gospod učitelj. V prelepej slogi drug z drugim sta delovala v najlepšem prijateljstvu na šolskej njivi, bila sta prava junaka, ter sta vse premogla. Otročjo ljubezen sta si oba vso pridobila, ter jima potem nij bilo težko blažiti nežnej mladini serca. A česar nij premogla njíju dobra volja, trud in delo, to je storila darežljiva in polna roka orlovškega gospodarja, imovitega graščaka.

Izmej vse šolske mladine sta si pridobila posebno dva dečka serce svojega učitelja in gospoda župnika; bila sta to Janko in Blaž. Oba sta bila doma iz kmetiskih hiž. Pervi in drugi je imel še svoje roditelje. Hiža Blaževih roditeljev je bila malo ne ena najboljših v vsej vasí, a Jankovi roditelji so bili v mnogo neugodnejših okolnostih. A to, česar ti poslednji nijso imeli v minljivem posvetnem blagu, nadomestila jim je previdnost božja z boljšimi notranjimi darovi. Poštenje, to je bila dedovina Jankovih roditeljev. Bili so pobožni, bogoljubívi in redni v vsem, kar koli so storili. A to, s čimer je nje plemenita narava nadarila, podedovali so tudi njihovi otroci. Blaž je bil sin imovítih roditeljev. Imeli so vsega, česar jim je serce zaželelo, a poleg tega jim je vendar nekaj nedostajalo (primanjkovalo). Uže zgodaj so namreč dali terniju in plevelu rasti v serci svojega mladega ljubčka, Blaža; — vzrejati ga nijso znali. Serce plemenititi in k vsemu dobremu nagibati, to jim je bila nova zemlja. A kar ne storé roditelji v nežnih otročjih letih, tega ne more pozneje učitelj v šoli nadomestiti, kajti njemu je nit poprijeti ondi, kjer so jo popustili prvi otročji dobrotniki — roditelji.

Blaž je bil sicer dober deček, vse je hitro razumel, ter je tudi svoje naloge pridno in čedno izdeloval. Nu, kaj hočeš, ker se mu je v serce vgnjezdila gerda bolezen — zlôba.

Blaž in Janko sta živela skupaj v bližnjej vasí Lipi, ki je spadala pod orlovško župovíno. Dokler še nijsta poznala hlač, igrala sta se skupaj stokrat in stokrat na zelenem travniku pred hižama svojih roditeljev. Da sta se mej igro često za kako stvarco sperla, to je otrokom naravno; a vendar nijsta mogla biti drug brez drugega. Stóperv zdaj, ko sta skupaj sedela na lesenih šolskih klopéh, pokazala se je kál sovraštva in zavidljivosti, ki je kmalu do verha vzkípela v Blaževem serci. Janko je bil baš tako dober in priden učenec kakor Blaž. Janko si je v šoli vse točno zapómnel, tudi često hitreje in bolje nego li sam Blaž. A zato je kmalu bilo konec veselja na zelenem travniku, in tudi veselih otročjih iger, ter pretergale so se vezí pravega otročjega prijateljstva.

Blaž je sovražil Janka kakor strupeno kačo. Sovrašтво in zloba mu je kipela iz mladih očíj, ter govorila iz čemernege jezika. Kjer koli se je dalo, povsod je nagajal svojemu nekedanjemu tovarišu Janku. Ali vse to je prebolel Janko, ter je enako nedolžnemu jagnjiču vse voljno prebil, ne vračáje huđega s huđim.

Tako je bilo dve leti. V tem času se je seznanil gosp. župnik, ki so ga verlo čestili mladi in stari, sè značajem našega Janka. Opazivši v njem lepe darove, sklene ga vzeti v svojo skerb in pazko.

Ko je Janko z najboljšim uspehom zveršil domačo ljudsko šolo, dadé ga gosp. župnik v mesto, da bi tam nadaljeval, česar se je v domačej šoli naučil, ter si razvil sposobnosti, s katerimi ga je nadaril dobri Bog. Ali baš to je bilo ogenj v streho. Blaževa, do zdaj še nekoliko skrivnejša strast, dorastla je do verhá. Blazega mirú mej sosedi po sedáj nij bilo. Tudi roditelji so se jeli sovražiti. Zastonj je Janko često pričakoval svojega tovariša, da bi ga bil prijazno pozdravil ter ga prosil, naj se vendar okáni gerdega sovrašтва k njemu, naj mu ljubezajivo podá roko, ker je ljubezen najdražji dar, s katerim je dragi Bog obdaroval nedolžne otroke. Vse je bilo zastonj. Blaž nij imel serca, nij imel ljubezni; hladnokervno je vselej odgovoril: „Poberi se mi izpred očíj!“ ter je tako razkeršil vse nade svojega dobrega tovariša, Janka.

V takih žalostnih okolnostih je odpotoval Janko v mesto, da bi tam nadaljeval, kar se je naučil v domačej šoli. Darežljiva roka njegovega dobrotnika mu je gládila pot, da se je dovil do lepih nauk in do vsega, kar je človeku potrebno v poznejšem življenji.

Nijste še pretekli dve leti, in Janko še nij zveršil druge latinske šole, ko dobode od doma žalosten glas, da dobri gospod župnik, njegov največji dobrotnik, nagloma se je preselil v večnost. Jokal se je Janko, in nihče ga nij mogel utolažiti. Znal je zdaj dobro, da mu nič družega ne kaže, nego verniti se s knjigami nazaj v siromašno kočó svojih roditeljev ter si tam s potnim obrazom kruh služiti. Nu, človek snuje, a Bog boguje in odločuje. Ta misel ga ohrabrí, in on se ves ndá v voljo božjo. Ker se je šolsko leto bližalo uže svojemu koncu ostane še dotlej v mestu, da zverši drugo latinsko šolo. Potem se sè žalostnim srcem posloví od mesta ter se napotí na Orlovec. Nij imel družega blaga sè soboj nego onih pet knjižic, s katerimi ga je bila obdarila skerbna, a zdaj uže pokojna in hladna roka njegovega dobrotnika! Na tem svojem dijaškem potovanji je terdno sklenil, da nikoli ne popustí knjig, nego da bode ponavljal vsaj to, kar se je do zdaj naučil, ter vsak porni (prosti) čas obračal znanstvom in koristnim naukom.

Vse po malo je prišel v svoj domači kraj. Ko pride uže blizu vasí, krene po bližnjej stezi proti dómu, a tod pride najprej do cerkve, in Janko stopi skozi odperta vrata na pokopališče. Kmalu najde hladno gomilo svojega dobrotnika, pade na kolena ter stoperv vstane, ko ga iz molitve predrami milo zvonenje ob zdravej Mariji. Še enkrat povzdigne mokre oči k nebu, potem odide poslovivísi se od nêmiš prebivalcev tega žalostnega kraja.

Domóv prišedšega sprejmó roditelji in sorodniki sè žalostnim srcem. A tja v sosedovo hižo se je povernilo zopet veselje. „Janko zdaj uže ne bode hodil v šolo,“ tako se je slišalo iz teh in iz ónih ust v sosednjej hiži. „In, kaj šel Janko treba da kmalu zamení gosposko suknjico s kmetsko obleko, a tenke in

lične škornjice z domačimi opanki,“ tako je govoril in se debelo smijal njegov nekedanji tovariš Blaž.

Do malega je šlo vse po starem; izpremenilo se je samo to, da se je Janko češče na teden tajno ukradel od doma in šel v Orlovec tja na grob svojega pokojnega dobrotnika, ali ako tega nij storil, šel je vsaj do križa, ki je uže več let stal ob cesti blizu necega vinograda mej Orlovcem in vasjo, v katerej je bil naš Janko doma.

Bilo je baš na dan male Gospojnice. Janko se ukrade v somraku ter gre po navadi do omenjenega križa, poklekne na zemljo, objame sveto znamenje našega Odrešenika, ter v gorkejši molitvici pošilja svoja serčna čutila k dobrotljivemu Bogu v nebesa. Dolgo je tu molil, jokalo se in zdihoval, misleč si, da ga od nikodar nobeno človeško oko ne vidi.

A slučajno se je po tem poti vozil neki grajski duhovnik. V Orlovcu se mu kolo zlomi, in duhovnik nij mogel dalje oditi. Ker nij bilo blizu dobiti kovača, krene naravnost proti župnikovemu stanovanju, da bi si tam pomoči poiskal. Ko gre tako gori po cesti, kar zagleda, kako nekdó tam pod križem kleči in moli. Napravi se tja, in glej, kako se začudi, ko ugleda mladega dijaka, ki je sè solzami v očeh klečal pod križem in molil. Prime ga za roko, in ga vède (pelje) s soboj v farovž. Janko mu je mej potjo vse na drobno razložil, kaj mu žali serce.

Druzega dne je popotnik odpotoval, a Janko se verne zopet domóv.

Čez malo dnij po tej dogodbi pokliče domači gospod župnik ubozega dijaka k sebi in ga nagovori:

„Bi li ti, Janko, še rad hodil v šolo?“

„Rad, zeló rad, ako bi se dalo.“

„Je li to tvoja resna volja, povej mi po pravici, Janko?“

„Res je, in ako bi smel, prodal bi našo najlepšo kravo Čadko, ter bi si nakupil toliko knjig, da bi jih imel ves čas svojega življenja prebirati.““

„Poslušaj me tedaj, dragi moj,“ reče župnik, „tvojo gorko željo in tvojo molitev je uslišal Bog. Ti si uže vse svoje šolstvo obesil na klin, ali glej, kako si srečen. Ón gospod, ki je pred nekaj dnevi skozi našo vas popotoval in te je videl, kako pobožno si molil tam zunaj pred podobo našega Izveličarja, spoznal je v tebi velike sposobnosti, s katerimi te je Bog nadaril in je sklenil záte skrbeti. Ta blagi človek se ti je prikazal kot mila zvezdica na nebeskem obzorji, in baš mi tukaj piše, da te prihodnjo soboto s soboj vzame v mesto, da bodeš tam nadaljeval latinske šole. V soboto namreč zopet pride skozi našo vas in ob tej priliki te s soboj odvède. Vidiš, Janko, kako dober je milostljivi Bog, kateri, ako tudi ta vrata zaprè, sto drugih odprè. Ne pozabi niti v prihodnje svojega Boga, in tudi on tebe ne pozabi.“

Koncem meseca kimovca je bil Janko zopet v mestu. Kar koli je njegovo serce zaželelo, vse je dobival od svojega novega dobrotnika: gorko obleko, mehko posteljo, tečno hrano, knjige in vso drugo potrebno šolsko pripravo. Janku se je verlo dobro godilo in hitro mu so dijaška leta minola. Po doveršenih latinskih šolah se Janko odloči za duhovski stan, kar so tudi njegovi roditelji najbolj želeli. Baš v ono dóbo, ko je Janko bil prvič službo božjo opravil na veliko veselje in radost svojim roditeljem, šla je vojska na sovražnika. Naš novi mašnik, Janko, ki bi se bil rad seznanil sè širokim in daljnim svetom, dal se je

uverstiti mej vojne kaplane. Znal je, da mu je tudi tukaj odperto široko polje delovanja, in da tudi tukaj lahko nasleduje svojega Odrešenika, Jezu Krista; a verhu tega si še lahko pridobode vsakoverstne znanosti, ter spozná različne narode in njih šege, ter mnogo družega, kar se le s popotovanjem po svetu vidi in čuje. Vedel je, da je popotovanje po svetu „prava višja šola človeku“, in zato je ostavil s hervatskimi četami domovino, in odpotoval v tujo deželo na vojsko.

Kmalu potem na bojišči vstane strašen zvenkét vojnega orožja; vojaki se pobijajo, da je grôza, od dima in prahú otemni solnce, a kri ranjenih in pobitih vojakov teče potokoma. Tudi vojaški duhovnik nij bil brez dela. Naši domači vojaci so se pomeknili dalje, a kervava ravnina je ostala polna ranjencev in merličev. Neutrudni Janko obhodi vse ravno polje. Umirajoče tolaži, ranjencem potéza kopja iz kervavečega telesa in jim zavezuje rane, a merličem daje zadnji blagoslov božji. Baš je hotel preskočiti neki jarek, ko milo zdihovanje ranjenega vojaka zasliši. Janko postoji in posluša, ali se morda ne moti. In res, žalobni glas se je ponavljal. Janko gre, od koder se je slišalo miloječanje in kaj vidi pred soboj? Pred njim v kervi leži lep mladenič, vojašk prostak, ves v nesvéstji; krogla mu je zdrobila levo nogo. Ali kako Janka zabolí serce, ko spozna, da je ranjeni človek njegov nekedanji tovariš Blaž.

Takój pokliče dva človeka, ki sta bila tam blizu, ter jima zapové, da odneseta zeló ranjenega prostaka v bólnico, ker je mogoče, da bi prebolel hude rane. A v bólnici ga živo priporoči in obljubi, da vse dobro poplača, ako mu bodo lepo stregli ter nanj pazili. Tako je tudi bilo. Vojska je trajala še nekoliko mesecev. Janko s križem v roci je bil pravi apostol svoje četi. Blaž je ležal malo ne vse leto v bólnici, a noga mu zacelí baš, kedar je vojska prestala. Ko mu so pripovedovali, kedó in kako ga je izotél gotove smerti, napolnilo se mu je serce boljših čutí. A jedva ozdravi, pozabil je zopet vse, posebno svojega dobrotnika, ki ga je smerti otél, ter niti ne misli, da bi se mu zahvalil. To je bilo res kamenéno serce. Staro sovraštvo, dolgo vkoreninjena zavídljivost, še nij bila zamerla. Blaž gotovo nij mogel pozabiti, da je on v vojaščino šel préprost vojak, a njegov nekedanji tovariš in prijatelj, tist preprosti kmetiski Janko, v tako lepem poklicu in v velikej česti.

Po tem dogodku je minolo zopet nekoliko let. Naš vojaški duhovnik, Janko, bil je za župnika v svojem domačem kraju Orlovci. Starína in mladína je bila vesela, ko se je ta radostna novica raznesla mej ljudí. Novi župnik še nij bil pol leta v tem opravilu, kar pride tudi Blaž, dosluženi vojak, v svojo domovíno. In glej, zopet se je pričelo staro sovraštvo mej njima, in to je blazega župnika v serce bolelo.

Neke noči se je nebó černo poobláčilo nad Orlovcem. Uže naprej je bilo slutiti, da bode huda in viharna noč. Kmalu se je začelo bliskati na vse križe, strašno je germelo, veter je razsajal, in dež se je vlil, kakor bi mu bili vsi duški odperti. Tema je bila, da nij človek človeka pred nosom videl.

V takej viharnej noči poterka nekedó na župnikovo okno.

„Kedó je božji?“ vpraša župnik znotraj. „„Pojdite gospod, ako Boga znate, in ako vam je človeška duša draga, katera se morda uže v tem hipu loči iz telesa mojega bolnega očeta; oh, usmilite se, pojdite, pomagajte! —““

Kar bi kedó z dlánjo ob dlan udaril, bil je ubogi duhovni pastir uže po konci.

Strahovito in viharo je bilo vreme, dež je nalival, kakor bi se oblaki utergali, germelo je, da se je razlegalo od vseh bližnjih gor, in je človeka strah in grôza stresala. Da se nij neprestano ter na vse strani bliskalo, živa duša bi ne bila znala, da se zdaj v tako viharnej noči nese sveto rešnje Telo bolniku, ki je na smerti. Smelo in oprezno dalje stopa duhovnik s svojim vodnikom, a nihče bi si ne bil mislil, da ju kedó gleda in pázi. A glej! tam pod visoko lipo kraj ceste, stoji černo zavita čudna podoba. Človek je. Zdaj se zablisne, kakor bi bilo vse v plamenu, — dobro se je videlo, da stoji človek tam pod lipo. Ali nij to morebiti kak hudodelec? Zopet se zablisne, črna prikazen se k zemlji pripogne; — kaj li namérja? — Začuje se krič. Molk! Nekedó se joka in stoka. — Ne, dež je, ki nateplje po terdih tleh. — A da, jok je jok, tenko se sliši tam od lipe, ki se vzdiguje v višino, blizu domače farne cerkve. — I kaj li za Boga to znači? Kedó je? „Oj Janko, predragi moj Janko, prosim te, kakor se Bog v nebesih prosi, blagoslovi me s presvetim rešnjim Telesom, ki ga neseš v roci.“ Te besede gredó tam od lipe na župnikovo uho.

Župnik s provodníkom malo da ne okamení.

„Oj ne plaši se, Janko, ne plaši se, jaz sem Blaž, — skesani Blaž. Nocoj to noč sem te hotel umoriti, ker znaš, da sem te sovražil ves čas, kar sem živ. Doplazil sem se uže do tod, še nekaj korakov in bil bi v tvojem stanovanji, da ti globoko zasadam oster nož v serce. A ko sem te videl, da greš v tem grozovitem vremenu ne na svojo korist, nego na korist svojemu bližnjemu, zabolelo me je serce, omečilo se je, in bojim se, da mi ne bi počilo. Oh oprôsti, oprôsti — potlej se nádejam, da me obsije milost božja!“

Od te noči je bil Blaž ves drugačen. Bil je vedno žalosten, samo tedaj, kedar se je vračal iz župnikovega stanovanja, bilo ga je videti nekoliko veselejšega.

Nu, dolgo nij živel. Žalost mu je razjedala dušo, in kmalu se je razbolelo tudi telo, — in prišla je smert. Janko ga je spremil na pokopališče, dal mu je dar mirú — dar gorkih solzic, ki mu so se vderle iz očíj! —

Zaupaj, a gledí komu.

Mastne kure so sedele s svojim vodnikom petelinom vred na necem visocem drevesu. Lisica pride mimo njih, in ko zagleda mastno pečenko, premišljuje, kako bi jo z drevesa privabila. Hitro se umisli: „Veselo novico vam naznanjam, ljube kure,“ izpregovori lisica, „da se je denes mir sklenil mej vsemi živalimi. Volk se je sprijaznil z ovco, lisica s kurami, mačka z mišmi, pes z zajcem itd. Sploh, občna prijaznost se denes po vsem svetu živalim oznanja. Pridite torej doli, drage kokoši, da se prijateljski pozdravimo.“ A petelin odgovori: „Jako me veseli in kmalu pridem s svojo družbo doli pod drevo.“ Zdaj stegne petelin ugibični vrat, kakor bi v daljavi kaj zapazil. „Nu, kaj li vidiš?“ vpraša ga lisica. — „Lovca in pse vidim semkaj gori po stezi iti,“ reče petelin. On je namreč mislil, če ne bode lisica psom bežala, da je znamenje, da je resnico govorila, a če herbet oberne in steče preko travnika, da je legala. Ko lisica sliši, da psi gredó, reče naglo petelinu: „Za Boga svetega! — Morebiti tem psom še nihče nij mirú oznanil, najbolje kaže, jo pobegniti, da mi še kožuh cel ostane.“ Potem se spusti v dir, da se je vse za njo kadilo.

Nauk: Bodi pazljiv ter ne upaj vsacemu širokoustnežu.

Anton B.

Po poti.

To čast bo oj! zá-me in radost in sreča,

Ko bode vihrála zastava sloveča,
Ko švigal iz puške žareči bo blisk,
Med trombami glásil serčnósti se vrisk! —

Al slíšali níste, kar ravno smo brali

V učilnici, kaj? — Pa znabiti ste spali?“

„Nikakor ne! — Vendar dovólj je o tem,

Obleke je škoda, ti v novič povém“ —

„Kee tišči se mene, da moker ne boš,
Ter pazi na jerbas, moj pridni Ambrož!
Ne stopaj mi, Anica, zmiraj na nóge,
Saj vidiš, da dosti že imam nadloge.
Po Tinetu ti se oziraš, — zakaj?
Na cesto glej rajši preplavljeno zdaj!
Povedala bom, samoglavec, že mami,
Da tú pod dežnikom ti nijsi šel z nami.“

„Pód tacim šatorom ne bom hodil jaz,
Naj dež me premoči, naj žuga mi mraz!
Slovenec sem terden, ne fantič mehák
In enkrat cesarski bom hraber voják.

„Oj sestra preskerbna mi, Marta, nikari
Ne brigaj takó se za plašček moj stari!
Da bivaš na suhem in varnem le ti,
Ki mirno živela do konca boš dnij.
Pri vas je kaj družega, kajti čepeli
Vsi trije pri péči le boste, tam jeli
In pili, ter vedno kot kmetski ljudjé
Deržali se strehe domače gorké.“

„Ha, ha!“ se Ambrožek zdaj mali oglasi,
„Čuj, Tine, kakó se pač motiš ti časi!
Pri péči že zmiraj ne bom jaz ostal:
Če cesar ne bodem — pa bom general!“ —

Lujíza Pesjakova.

Škvorec.

Mej vsemi ptiči, ki se naučé tudi nekatere besede izgovarjati, je škvorec najrazumnejša ptica. Ta jako živa in jezična živalica se često navadi ne samo posamesne besede, ampak tudi cele stavke izgovarjati. Zato pa imajo ptičarji škvorca zeló radi.

Tacega škvorca je imel tergovec Jakob, ki je stanoval v najbolj ljudnatih ulicah velicega mesta Pariza. Akoravno je bil škvorec zapert v lesenej kletki, vendar je bil zmirom vesel, ter se je šalil z vsacim, ki je prišel v prodajalnico njegovega gospodarja. Če je kedó vprašal: „Kje je Jakob?“ škvorec je takój odgovoril: „V gostilnici!“ Ali če je kedó stopil v prodajalnico in vprašal: „Koliko veljá to blago?“ odgovoril je škvorec takój: „Dvajset soldov!“

Ta jezična in šaljiva ptica je privabila Jakobu mnogo ljudij v prodajalnico; zato je pa tudi Jakob imel škvorca neizrekljivo rad in za nobene novce bi ga ne bi dal od hiže.

V prvem nadstropji nad Jakobovo prodajalnico je stanoval star uradnik v mirovini. Imel je dvanajstletno hčerko, Floro po imenu. Deklica je imela

škvorca čez vse rada in često je nadlegovala očeta, naj bi jej kupil tega šalji-vega ptiča. Oče res vprašajo necega dné gospodarja Jakoba, ako prodá ptiča. Ali Jakob odgovori, da ne dá škvorca po nobenej ceni, ker mu ptič mnogo kupcev privabi v prodajalnico.

„Nu, zdaj čuješ sama,“ rečejo oče hčerki Flori, da ti ne morem želje izpolniti, ker gospodar Jakob ptiča ne prodá za nobene novce.“

Ko pride Jakob zopet doli v prodajalnico, uže mu škvorec naproti kriči: „Jakob je dober mož!“ — Te besede se je škvorec naučil od Jakobovih prijateljev, ki so Jakoba večkrat hvalili. Dasiravno je škvorec te besede po naključji izgovoril, vendar se je gospodarju zdelo, kakor da bi ga škvorec pohvaliti hotel.

Necega dne je Jakob zvedel, da si uradnikova hčerka Flora ne da mirú, ter hoče po vsej sili imeti njegovega ptiča. Da bi jej to njeno željo za vselej prestrigel, berž si nekaj izmisli njegova bistra glavica. Vedel je namreč, da se Flora očetu rada laže in da deklo večkrat po nedolžnem očetu toži. Zato je naučil škvorca, da je znal besede izgovarjati: „Flora je hudobna! Flora se laže!“

In res, kakor je Flora prej škvorca rada imela, tako ga je zdaj merzela na vse pretege; a to zaradi tega, ker jej je njene slabe lastnosti očital. Jezna pride k očetu, ter ga prosi, naj bi vendar skušal, da se ta gerda in hudobna ptica iz hiže odpravi. Rekla je: „Škvorec ne zaničuje samo mene, ampak tudi vam daje gerde in nespodobne priimke.“ — A v tem, ko Flora škvorca očetu toži, škvorec spodaj v prodajalnici uže na vse gerlo kriči: „Flora se laže, laže!“ — Deklica zagori v lica kakor kuhan rak, in oče takój spoznajo, pri čem da so. Prevdarjali so pogostoma na skrivnem, kako bi hčerko zboljšali po ravno tem ptiču. Necega dne zvedó, da jih je teta obiskala, a ker je bila ubožna, nij je hotela Flora poznati in z gerdim jo je od hiže odpravila. Oče naprosijo trgovca Jakoba, naj bi svojega škvorca še katere druge besede naučil, ki bi mérile na to, da se njihova hčerka Flora poboljša. Jakob jim to rad obljubi. Kmalu po tem povabijo oče nekaj sorodnikov in prijateljev na kosilo, samo omenjene tete ne. Ko so bili vsi najbolj židane volje, oglási se spodaj pod odpertim oknom škvorec ter upije: „Flora je hudobna, hudobna!“ — Flora je zarudela velike sramote, serdita pokaže gostom škvorca skozi odperto okno, ter jim toži, da jo ta nesramna ptica zmirom obrekuje. Ali v tem trenutji se škvorec zopet oglasi in kriči: „Flora je hudobna; teta je jokala, jokala!“ Pri zadnjih škvorčevih besedah jo oče ostro pogledajo in rekó: „Je li se škvorec tudi zdaj laže?“ Flora obledí, spozna očitno svoj pregrešek ter prosi očeta, naj bi jej odpustili. Oče to radi storé, ter jej rekó: „Pojdi po teto in pripelji jo v obédnico!“ Ko je Flora teto v obédnico pripeljala, prosi jo vpričo vseh nazočih gostov odpuščenja, ter obljubi, da ne bode nikedar več kaj takega storila, s čimer bi očeta ali koga družega razžalila.

V tem, ko Flora vse to obljubuje in se preprijazno s teto razgovarja, skače šaljivi škvorec veselo po kletki ter upije: „Tako je prav!“ Flora je pridna!“ — Odsihdob se je Flora vsa spremenila, in je bila poslušna in pridna deklica.

Poslovenil P. Gros.

Vesela družbica.

Verbančeva Anica in Metka sta bili verli deklici; da si tudi še mladi, znali sta vendar uže lično plesti in šivati. Anica si je zastor sama naredila in tudi robce si je znala uže sama zarobiti. Metka njena sestra je imela uže tri pare prav ličnih nogavic, ki si jih je sama naplela.

In ko bi vi bili slišali Metko in Anico v šoli, kako gladko jima je beseda tekla, kedar koli sta bili vprašani, serce bi vam bilo veselja v persih poskakovalo.

Zato je pa tudi gosp. učitelj mej vsemi učenkami najrajše imel Verbančevo Anico in Metko. A to ne samo zaradi tega, ker sta bili najpridnejši mej vsemi deklicami, tembolj zaradi tega, ker sta bili tudi izvrstni pevkinji in sta peli s tako sladkim glasom, da bi ju bil človek ves božji dan poslušal. Posebno lepo in ubrano se jima je iz ust glasila vesela pesnica od „švelje“, ki sta jo tudi najrajše peli. In kedó bi je tudi rad ne pel, ker je pesnica kakor nalašč tako lepo zložena, a napev ima vesel, da se ti noge kar same na ples sučejo, ako jo slišiš peti. Županov Mirko je znal pesnico tudi na gosli. A naj vam še nekoliko več povem o županovem Mirku, da ga boste poznali. Mirko je bil vsako leto mej učenci prvi v šoli. Vse njegovo veselje je bilo v knjigah, petji in godbi. Vsaki dan je hodil še posebej h gosp. učitelju, da se je učil na gosli, kar ga je zeló veselilo. Pomagal je tudi v cerkvi pri velikej sv. maši peti. Zato so ga imeli radi ne samo gosp. učitelj, ampak tudi gosp. župnik, posebno ker je tako rad molil in se je povsod lepo in uljudno obnašal. Županovi in Verbančevi so si bili sosedje. Zató sta pa Anica in Metka večkrat prišli na lepi županovi vert, kjer je Mirko ob pornih (prostih) urah svoje vaje na gosli poskušal.

„Veš kaj, Mirko,“ rekla je necega dne Anica, ko je bila s sestro Metko na županovem vertu, „zagodi nam pesnico od švelje, jaz in Metka jo bove peli in se sukali v kolo.“

„Nu, ako uže tako radi plešete, naj bode, zagodel jo vama bodem, samo glejte, da boste lepo in čisto peli.“

In glej, šlo je vse tako urno in po redu, da se nijsem mogel dosti nagledati te vesele družbice na županovem vertu. A takój po tem stopim h gosp. učitelju in ga prosim, naj bi mi dal veselo pesen od „švelje“, da si jo prepišem, ker se mi zeló dopade. Učitelj mi jo je dal in tu vam jo tudi jaz podam, da se jo naučite na pamet, in ako imate kakšnega mladega umetnika na gosli, naj vam jo tudi zagode, da se boste malo zaverteli v kolo, a to se zna samo tedaj, ako ste svoje delo pridno izvršili.

Pesen od „švelje“.

Šivanka le urno
Obračaj se ti!
Šivati, šivati,
Se meni mudi!

Nikar me ne zbadaj,
Mi tekaj gladkó,
Obleka da lepo
Sešita mi bo!

In nitka ne tergaj,
Se mi ne zmikuj,
Nikar ne nagajaj,
Gostó zavezuj!

In solnce skoz okno
Sijaj mi svitló,
Da nitko uđeti
Bom mogla urnó.

Sem švelja poštena
S šivanko živim,
Pod streho na gorkim
Dovoljno sedim.

Zadosti šivanja
In dela imam,
Izdelano slabo
Iz roke ne dam.

Pa tudi na sebe
Pozabit' ne smem,
Za obleko najlepšo
Skerbeti si vem.

Obleka najlepša
Je čisto sercé —
Nedolžnosti halja
Za leta mladé.

Ta obleka ne stara
Nikoli se ne,
Nje barva ko rož'ca
Prelepo cvetè.

Je lepša ko zarja
In solnce zlató,
Oj blagor mladenki,
Ki mara za njo!

Za tako obleko
Skerbeti si čem,
V njej enkrat v nebesa
Med svate pojdem.

~~~~~  
**Angelji — otročji prijatelji.**

Bral sem nedavno v nekej knjigi sledečo povest: Nek tiranski poglavar je otrokom po nedolžnem očeta v ječo zaperl. Uže petnajst mesecev je nedolžni oče v ječi zdihoval. Pozno v noč je uboga mati klečala in molila, ter tudi otroke k molitvi opominjala rekoč: „Ljubi otročiči! molite še vi in priporočite se svojim angeljem varuhom, oni so vaši najboljši prijatelji, prosite je, naj dobrega očeta v nebesih prosijo, da bi se vašega nedolžnega očeta usmilil.“ — Otroci ubogajo. Najmlajši otročiček zavpije in pravi: „Mama pogledjte, kako se angeljčki svetijo in v poglavarjevo hižo letijo! Uže je vidim, da v hižo gredó!“ — „Dete, pojdi spat,“ rečejo mati, „sanja se ti, k tacemu krivičniku angelji božji ne hodijo.“ — „Šli so, šli,“ odverne dete, „nesli so naše prošnje za ubozega očeta k hudobnemu poglavarji.“ To rekši, dete zaspi.

Druzega dne pové poglavar svojemu pisarju in svetovalcem prečudne sanje, ki je je imel po noči, ter pravi: „Kamor koli sem se obrnil nocoj, slišal sem mile prošnje uboge žene in nedolžnih otročičev, ki so prosili za svojega očeta. Nijsem imel pokoja poprej, da sem obljubil izpustiti jetnika berž ko bode dan. To se naj tudi zgodi!“ Kmalu po tém je bil nedolžni oče rešen težke ječe. Oj koliko veselja je bilo, ko je prišel domóv in objel svojo ljubo ženo in nedolžne otročičke! Klečé so slavili Boga in se zahvaljevali angeljem varuhom, ki so nesli otročjo molitev pred prestol usmiljenega Boga. — Otroci! priporočajte se tudi vi svojim angeljem varuhom, prosite je, naj vas varujejo greha, ter vam izprosijo milost pri dobrem nebeškem očetu, da serčno premagujete vse skušnjave hudobnega duhá.

~~~~~

Evropa.

Ako pazljivo pogledamo Evropo na zemljevidu, kaže se nam kakor del Azije, ter se razteguje v podobi polotoka od vzhoda proti zahodu v morje. — Pri vseh stranéh zaliva morje našo zemljo tako, da morje skoraj vse dežele mejí. Iz kopnega tekó velike reke v morje tako, da je prihod vsestranski. V morje se izlivajo reke: Donava, Pad, Rodan, Ebro, Tajo, Duero, Loara, Sena, Ren, Vézera, Laba, Odra, Visla, Dnjeper, Dvina, Pečora; Volga pa teče v kaspiško morje.

Poveršje Evrope je silno raznotero. Kam da zemlja visí, pozna se iz tóka rek. Izvirajo pa večjidel v gorah, katere so ali planine ali srednje gore in se izlivajo po nizozemji v morje.

Največ zemlje je na vzhodu. Straní, ki jih morje zaliva, narejajo štiri velike polotoke, namreč škandinavskega, pirenejskega, apeninskega, in balkanskega; blizu njih so otoki večji ali manjši, ali po samem ali v skupinah.

Najvišje gore v Evropi so: Bele gore — od sredozemskega morja v polukrogu do jadranskega morja, — Pirenejske gore — od atlantiškega do sredozemskega morja, — Kjele, najdalje na severu in na jugu med nemškim in vzhodnem morjem, — Ural, ki mejí Evropo in Azijo od severa na jug.

Kar se tiče obnebjá, je v Evropi velika različenost. Čim bolj ko so kraji na severu, tem merzlejši so; tudi vzhodni kraji so merzlejši od zahodnih. Zahodni vetrovi prinašajo mokroto in dež, vzhodni sušo, južni gorkoto, severni mraz. V zahodnih krajih bolj pogosto dežuje, nego v vzhodnih in južnih. Dasiravno je na jugu po leti toplo in na severu merzlo, vendar se prestane ter pravimo: Evropa ima zmerno sredno obnebje.

Svoje prve stanovalce je Evropa dobila iz Azije; ljudi je sedaj okolo 285 milijonov. Evropljani so raznih pokolenj in govoré mej soboj različne jezike. A vsi ti jeziki se izpeljujejo večjidel iz treh starejših jezikov, in sicer iz latinskega: laški, francoski, španski in portugalski jezik; — iz germanskega: sedanji nemški jezik, potlej holandski, angleški, danski in švedski jezik. Slovanski jeziki so: ruski, poljski, češki, serbski i. dr.

Stanovalci v Evropi so večjidel kristijanje ($\frac{4}{5}$); drugi so Mahomedove vere, in nekaj je Judov.

Kristijanje so ali katoličani, ali so se od rimske cerkve ločili. Večina nekatoličanov se imenuje evangelijske kristijane, pa njih veroizpovedanje je zelo različno; manjši del nekatoličanov so pa staroverci ali razkolniški Greki.

Katoličanje so v največjem številu na Laškem, Španskem, Portugaljskem, Francoskem, v Belgiji in Ervinskem otoku, v južnej Nemčiji, v avstrijsko-ogerskej državi i. dr.

Evangelijski kristijanje so v Angliji, Škociji, v severnej Nemčiji, v Holandiji, na Danskem, Švedskem in Norveškem v največjem številu, drugod so bolj raztreseni.

Staroverci so na Ruskem in Gerškem, njih veliko je tudi na Turškem in Avstrijskem.

Mahomedani so samo na Turškem; Judje (židje) so razkropljeni po vseh evropljanskih državah.

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšič.)

Predno prestopimo k meram za poveršja, treba je, da si novo dolgostno mero sestavimo v lehek pregled, kakor vam sem to do zdaj razkladal, a potlej, da jo tudi primerjamo z našo staro mero. Denimo tedaj vse to, kar vam sem do sedaj povedal, v kratek in lehek pregled, in naučite se ta pregled dolgostne mere tudi na pamet.

Jednôta dolgostne mere je: meter, ki ga za večje dolgosti pomnožujemo, a za manjše delimo, vse to po desetinskeji množitvi in delitvi. Imamo tedaj sledeči pregled:

Mirija-	10.000 metrov,
Kilo-	1000 „
Hekto-	100 „
Deka-	10 „
meter	
deci-	$\frac{1}{10}$ metra,
centi-	$\frac{1}{100}$ „
mili-	$\frac{1}{1000}$ „

Kot nove postavne dolgostne mere imeli bomo tedaj vprihodnje: meter (m), decimeter (dm), milimeter (mm), Kilometer (Km) in Mirijameter (Mm). — Kilometer in Mirijameter nam bosta služila posebno za cestno in miljno mero. Mirijameter se sme tudi „meterska milja“ imenovati.

Naše dosedanje dolgostne mere so bile sledeče: dunajski seženj, dun. čevelj, dun. vatel ali laket.

Primerimo zdaj novo dolgostno mero z našo dosedanjo staro in dobili bomo sledeče razmerje mej novo in staro dolgostno mero:

1 meter = 0·5272916 dun. sežnja; približno $\frac{10}{17}$ sežnja.

1 „ = 3·1637496 dun. čevlja; „ $3\frac{1}{6}$ čevlja.

1 „ = 1·286077 dun. vatla; „ $1\frac{2}{7}$ vatla.

1 Mirijameter = 1·318229 av. milje; „ $1\frac{7}{22}$ milje.

Mej staro in novo mero pa imamo to-le razmerje:

1 dun. seženj = 1·896484 metra; približno $1\frac{9}{10}$ metra.

1 dun. čevelj = 0·316081 „ ; „ $\frac{6}{19}$ „

1 vatel (laket) = 0·777558 „ ; „ $\frac{7}{9}$ „

1 av. milja = 0·7585936 Mirijam.; „ $\frac{22}{29}$ Mirijametra.

Nova dolgostna mera meter je tedaj malo večji od pol sežnja (1 meter = 0·5272916 sežnja, a 1 seženj = 1·896484 metra). Ako ga primerimo z vatlom je meter $8\frac{1}{2}$ palca daljši od vatla (1 vatel = 0·777558 metra, a 1 meter = 1·286077 vatla). Zapomnite si tedaj prav dobro do prihodnjič to-le: Meter obseza z veliko natančnostjo 0·5272916 dun. sežnjev, to je tri čevlje, 1 palec in $11\frac{580}{1000}$ čert (linij), ali 1·286077 vatla.

Zapomnite si tudi, da so spreminjalna števila (pretvorniki) mej posamesnimi izrazi nove meterske mere 10, 100 in 1000. Ako to dobro znate, potlej mi boste takój znali povedati koliko Kilometrov je 4000 metrov, koliko metrov je 50 decimetrov, koliko decimetrov je 280 centimetrov i. t. d.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Zgodovina slamnate bilke.

Tam na golih tleh pred jaslimi leži slamnata bilka. Človek pride mimo nje, a niti ne zdi se mu vredno, pogledati jo. A bilka ga obgovori in mu veli, naj počaka, kajti povedati mu hoče svojo zgodovino, t. j. vse, kar se jej je v njenem življenji znamenitega dogodilo.

„Hem! tvoja zgodovina menda nij posebno zanimljiva,“ reče človek, „a če vendar hočeš pripovedovati, bodem poslušal.“

Bilka se malo bolj po konci zavrna, in prične tako govoriti: „Vi ljudje ste prenapuhneni, ako mislite, da je samo zgodovina vašega življenja zanimljiva; čajte, jaz vas uverim, da je to vaše mnenje napačno! Vi prvič nemate ravno pravice o nas tako zaničljivo misliti, ker vam je premisliti, da je naš rod starejši od človeškega; kajti uže tretji dan je ustvaril Bog zelišča in travo, a stóperv šesti dan človeka. A moj namen nij, govoriti o zgodovini vseh svojih slavnih slamnatih pradedov — če tudi bi bilo zanimljivo poslušati — nego pričeti takoj svojo zgodovino.

Seme je vsejal priden kmetič v zemljo, ki jo je prej lepo in perhko razoral in dobro pognojil. Nekoliko dnij je spalo v zemlji mirno in sladko, dokler nij necega jutra dovolj mokrote do njega prišlo. To mokroto je dal pohlevni dežek, ki je rosil iz oblakov. Začelo mi je biti hladno, in uže me je bilo nevolja zaradi mokre posteljice, ko skoraj začutim toploto okrog sebe. Od kod drugod je bila ta toplota, nego li od solnca, ki je tako prijazno sijalo na zopet jasnem obzoru. To mi je délo jako dobro. Naglo mi je bilo tako toplo in celó vroče, da je bilo treba luščinasto suknjico razpéti. Razdelila sem se na dvoje, v peresce in v koreninico; s perescem sem se obrnila k višku, da bi pogledala na svitlo, a s koreninico sem se izkušala zemlje poprijeti in se v njej uterditi. Skoraj so se mi izpolnile želje, gledati lepi božji svet.

Bila je mirna, ne prehladna jesenska noč. Jaz sem novič napela vse moči, da bi se rešila podzemeljskih temnic, in res — posrečilo se mi je. A ko sem se ozerla na nebo po solnci, nij ga bilo videti, le zvezdice so se mnogobrojne lesketale na nebu. In baš to je bilo meni velika sreča, kajti na kvaro bi solnčni blesk bil mojim očem, ki so bile dolgo v temi, morda bi me bil celó oslepil. Začelo se je polagoma daniti. A glej čuda! Ko se je uže razsvitalo in sem jaz malo po sebi pogledala, videla sem, da imam lepo zeleno obleko. Oj, nepopisno je bilo veselje! A zdaj še verhu tega krasen prizor tam na jutranjej strani: vse gore so po verhovih kakor pozlačene, obzor lepo rudečkast, kakor lica sramežljive nedolžne dekliece, a zdolaj po zemlji povsod vse tako v lepem zelenji — ter v najlepšem moja obleka. Verhu tega se razléga iz loga mило petje drobnih ptičic, škorjančkov in slavčkov, in kakor se drugi še imenujejo. Vsa sem bila iz sebe, ko se je prikazalo tam nad verhom visoke gore zlato-rumeno solnce. Oh, kako veličasten, kako vzvišen je pogled vanje!

Ves dan ga nijso zakrili oblaci mojim očem, ki se ga nijso mogle nikedar dovolj nagledati. Ko se je zmráčilo, bilo bi mi sicer tužno, ko bi bila stala

tako sama tam sredi polja. A to nij bilo tako. Na dolgo in široko je zelenélo vse polno mojih tovarišic. Prijazno smo se mej soboj razgovarjale, tiho si na ušesca šepetáje, da nas nij nikedo drug slišati mogel. Vso prvo noč nijsmo očesa zatisnile, tako prijetni in zanimljivi so bili razgovori. V poznejših nočéh nam je res pogovarjanje poteklo; zatoorej smo nekoliko zaspale. — S kratka, veselja, ki sem ga užila v prvih letih svoje mladosti, ne bi dala za vse dragocenosti belega svetá.

A stara resnična pesen uči:

Dež za solncem vselej pride,
Za veseljem žalost ide!

In tako je tudi bilo. Burja je začela strašno viti, in razsajala je od ranega jutra do poznega večera ter vso noč, malo ne brez prestanka. Slana je nas ubožce vse od konca do kraja pobelila, in to zjutraj ob tistej uri, ko smo se bile vajene v rosici kopati. Oh, ako bi to bilo dolgo trajalo, bilo bi nas vseh konec. A tako nij bila volja božja. — Mehka, bela, snežna odeja nas je pokrila ter ubranila prehudega mraza in ostre burje. Vse smo zadremale druga za drugo, in nij dolgo terpelo, ko smo začele terdo spati.

Iz spanja smo se probudile stóperv tedaj, ko je dobrotljivi stvarnik solncu ukazal, odgerniti belo odejo. A burja uže nij več vila, niti ne slana padala, nego toplo pomladansko solnce nas je ogrevalo s svojimi žarki. Novo življenje se je zbudilo po vsej naravi, in tudi v meni. Spet je bilo okrog mene sladko petje ptiček ščebetajočih tam po logu, kateri je imel zdaj mnogo krasnejšo zeleno obleko, nego lansko jesen.

Začela sem rasti, bila sem daljša in daljša, ter ponosno sem se ozirala na tiste izmej svojih tovarišic, ki niso dosežale moje velikosti. Ko sem bila uže kaki dve pedí dolga, začel se mi je razvijati na zgornjem konci klas, ta se je polnil z zernjem, ki je potem ob toplih poletnih dneh polagoma zorélo.

Prišel je čas, ko se dan skozi noč vidi, kakor kmet velí. Tedaj mi je zorélo zernje po dné in po noči. Skoraj je moja zelena obleka začela obledévati, in polagoma se je zavoščila. To mi je bilo znamenje, da je odcvela mojemu življenju zlata doba.

Moči so mi začele pojemati, hiral a sem od dne do dne, čim dalje, tem bolj; povésila sem žalostno težko glavo in malo ne da bi se bila zgruzila od starostne slabosti na tlà, ko bi ne bila prišla žnjica s serpom ter ne ločila stebila od korenine. Povezali so me z mnogimi tovarišicami tesno in terdo v snop, ter me spravili v kozlec, kjer me je vroče solnce sušilo, da mi je ves sok po žilicah usehnil. Potem so prišli mlatiči ter znesli snopje na pod, kjer je neusmiljeni cepec mahal po nas, da je bilo groza. Konec bi me bilo, da nijsem bila sredi snopa, kjer mi nij mogel priti preveč do živega; vendar sem samega strahu omedlela.

Kako sem prišla semkaj, kjer zdaj ležim, ne vem, kajti stóperv zdaj sem se obudila iz omedlévice. Najberže me je roka nehvaležnega mlatiča sem vergla, ko mi je uže bilo vzeto zernje. Spodobilo bi se bilo, da bi mi bil dal boljšo posteljico, kjer bi bila zatisnila trudne oči. — A na tem božjem svetu se godi, kakor star pregovor uči: „Svet z nehvaležnostjo plačuje.“

Tako je pripovedovala bilka svojo zgodovino. A h koncu govora so jej moči vidno gínile, in prijala jo je tolika slabost, da se je zgruzila na terda tla ter konec je bilo nje in njene zgodovine.

Ant. Bukovski.

Razne stvari.

Drobtine.

(Mesec marec ali sušec) je pomladanski mesec in ima 31 dni. V tem mesecu sta dan in noč enako dolga. Solnce gorkeje sije; led in sneg se talita. Zemlja kopni, travniki ozelenévajo. Vijolice in druge cvetice cvetè, drevesa in germovja berstè. Škorjanček se prepevaje vozi po zraku. Metuljčki ferfrajo. Otroci se igrajo po logih in travnikih. Ptice selivke se vračajo. Kmetič obdeluje polje; vse verši in se veseli življenja.

(Hrast) je najmočnejše drevo. Raste v gozdih. Ima močne korenine, debelo, gerčavo deblo, velike veje in zobčaste liste. Cvetè maja meseca in rodi želod. Hrastov les je terpežen, rabijo ga za zidanja. Sodarji delajo iz njega doge za sode, kadí in druge posode. Skorjo rabijo usnjarji. Sè želodom pitamo prešiče, pa tudi kava se pripravlja iz njega.

(Huda zima.) Iz Klatkova v severnej Rusiji se piše, da je tam letos taka zima, da je zmerznilo deset učenecv, ki so šli v šolo.

Kratkočasnice.

* Učenec, ki je hrano od doma dobival, pisal je svojim starišem, naj mu hitro kaj pošljejo. Náslov na pismo je pa napravil tako-le: „Pošljite hitro to pismo mojemu očetu, ker sem zeló lačen.“

* Nek učenec se je s svojim tovarišem učil pri luči. Imela sta pred soboj kos belega papirja. Pervemu sede muha na roko, a ta jo pihne, da je zletela, a ž njo odletí tudi kos papirja.

Drugi to videvši, zadere se nad svojim tovarišem rekoč: „Ti si res neumen, zdaj bo tudi papir ves čern, ker je padel na tla v temó.“

* Kmetič pride k zdravniku in prosi, da bi mu zob izderl. Zdravniški pomočnik je bil jako neroden človek, ter potegne na mesto enega dva zoba. Kmetič je bil zeló žalosten in se nij dal utolažiti, zarad izdertega zdravega zoba. Pomočnik ga tolaži in mu pravi: „Pomirite se oče, in bodite tiho, kajti ako moj gospod izvé, da vam sem dva zoba izderl, plačali boste za obá.“ — To je kmeta utolažilo, da takój plača za izderti bolni zob, ter naglo odide.

* Nek skopuh podari beraču kos potíce. Berač vzame potico in se zahvali. Ko pa vidi na mizi ležati nek časopis, seže ponj in hoče potico vanj zaviti. „Ne, pustite časopis, ker ga še nijsem bral,“ reče skopuh. — „Nič ne dé,“ odgovori berač; „to kar v i ubožcem daste, treba je, da pride v časopis.“

Računski nalogi.

(Priobčil Val. Jarec.)

I) „Dragotin, koliko imaš orehov?“

Dragotin se namuzne in pravi: „E veš kaj Tone, ko bi jih imel 3krat toliko, kolikor jih imam, in ko bi jih potlej še ti 16 zraven pridjal, bilo bi jih ravno toliko čez 100, kolikor jih zdaj manjka do 100.“ Koliko orehov je imel Dragotin?

II) „Dragotin, povej mi, povej, koliko si uže vendar star, ker si tako prebrisan?“

„O, Tonče, to kmalu izveš, samo ako računiti znaš. — Glej, pred osmimi leti sem bil toliko star, kolikor mi zdaj manjka do 20 let.“

„Ej, Dragotin! Tebi pa zmirom nekaj manjka.“ — „Da Tonče, imaš prav, Tvojega odgovora.“

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev uganke v zlogih in računske naloge v 2. listu „Vertca“.

a) Rešitev uganke v zlogih.

Libuša, (5)
Leba, (3)
Lariz, (9)
Olga, (7)
Donava, (2)
Rarat, (1)
Lusija, (10)
Lglava, (4)
Limona, (6)
Otokar, (8)

Prav so jo rešili: Gg. Jan. Šribar, žup. v Pamečah; J. Turin v Celji; Iv. Rejec, vik. pri sv. Tomaži; Jož. Petermann; kap. v Št. Kocijanu na Kor.; Fr. Tomšič, kap. v Koprivu; Ferdo Tomažič, kap. v Ročinji; J. N. Strés, vik. v Podsabotinu; J. Grabrijan, dek. v Vipavi; J. R. v Višnjigori; Jos. Tomšič, duh. pomočnik v Kanali; Iv. Ramor, kap. na Htinji; Jož. Jurčič, podž. v Šmartnem pri Vurmbergu; A. Suhač, kap. pri sv. Lenartu; Fr. Špendal v Kranji; Ant. Kukelj, kap. v Vodica; Mart. Zoršak, pri sv. Martinu na Paki; Ambr. Poniž, učitelj v Rifenbergu; Jos. Srebernič, učitelj v Čepovanu; T. Knežer, v Šentpetru pod sv. gorami; Marko Kovšca, učitelj v Selcih; B. Poniž, učitelj v Ajdovščini; Iv. Jezeršek in M. Potočnik v Gorenjivasi; Jož. Žinko, učitelj v Središči; Jož. Žitek v Ptui; N. Stanonik, učitelj v Star. tergu pri Poljanah; J. Groselj, c. k. feldvebelj v Ljubljani; J. Gradišar v Cerknici na Peščenku; And. Zdolsek, dij. v Celji; Toni Barbo, gimn. v Rakovniku; J. Leban, uč. pripravnik v Gorici; Franjo Kos, gimnazijalec; Jos. Kotnik v Celji; Fr. Strelj, A. Obreza in Iv. Ban, gimn. v Ljubljani; Cene Lapajne, realec v Ljutomeru; Jan. Vavken, učenec v Cerkljah; Vl. Žitek, učenec v Ptui; Ign. Tomšič, norm. v Ljubljani; Drag. Kosem in Fr. Mally, učenca v Ljubljani; Karba, Rantuš, Mursa, Puconja in Sikovšek, učenci v Ljutomeru.

Marija Kovač v Zatičini; K. Groser, učiteljica v Rojanu; Julija Lapajne, gospá v Ljutomeru. — Gospodice: Marija Aljančič v Celovcu; Amalija Nedved v Ljubljani; Olga Haring v Črnomlju; Barbika Höchtl v

Ljutomeru; Žaneta Pirc v Teržiči; Meta Pukl v Žečah pri Konjicah; Berta Flis, v Laškem tergu; Marija Kobilca v Ljubljani.

To nalogo so sicer tudi prav rešili, a niso lepega darila dobili: Gg. Iv. Nep. Boštjančič v Jurjevemkloštru; An. Štupca pri sv. Petru na Savini; Bl. Vomberger na Primskovem; Ad. Pracni, v Star. tergu p. Ložu; Ant. Zobec, dij. v Ljubljani; Alojzi Golob, uč. v Ljubljani.

b) Rešitev računske naloge.

4	29	12	37	20	45	28
35	11	36	19	44	27	3
10	42	18	43	26	2	34
41	17	49	25	1	33	9
16	48	24	7	32	8	40
47	23	6	31	14	39	15
22	5	30	13	38	21	46

Prav so jo rešili: Gg. Iv. Ramor, kap. na Htinji; J. Žitek v Ptui; T. Knežer pri Šentpetru p. sv. gorami; Marko Kovšca, učitelj v Selcih; Mat. Zoršak pri sv. Martinu na Paki; Amb. Poniž, učitelj v Rifenbergu. Toni Barbo, gimn. v Rakovniku in Jos. Srebernič, učitelj v Čepovanu.

LISTNICA. Nekaterim našim čast. gosp. naročnikom, ki se spotikajo nad nekaterimi slovstvenimi oblikami, ki je donáša „Vertec“, odgovorimo v prihodnjem listu. — Gosp. V. J. v R.: Hvala Vam na poslanem; radi bomo uporabili ter prosimo večkrat kaj! — Fr. L. v Z.: Odgovorimo Vam pismeno. — M. K. pri sv. K.: Drugopolletne naročnine od lanjskega leta za učenca O. H.-a še nijmo prejeli. — Vse one gg. naročnike, ki nam še naročnino za lanjsko leto dolgujejo, prosimo prav uljudno, da bi nam poslali skoraj zaostalo naročnino; res je žalostno, ako mora človek poleg vsega svojega žertovanja še po listnicah naročnike opominjati, da pošljejo, kar jim je dolžnost, da bi poslali.

 Številko 4. od lanjskega „Vertca“ bi radi kupili, ker nam je popolnoma pošla. Kedór jo želi prodati, naj nam jo pošlje in pové, koliko hoče imeti za-njo.

Uredništvo „Vertca“.

 Denašnjemu listu je priložena muzikalna priloga.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Tisk Egerjev v Ljubljani.